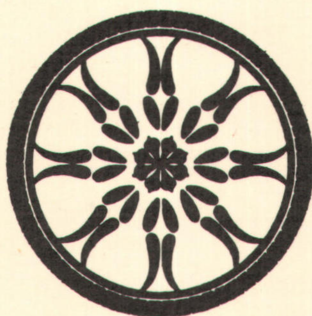
[redacted]

SADDHARMA

de afbeelding van de Buddha-figuur op de titelpagina is een foto van een 18de eeuws Japans beeld.
Deze Buddha heet AMIDA, de Buddha van het oneindige licht, heer van het westerse paradijs, gezeten in de handhouding van meditatie
het beeld bevindt zich in het Leids Volkenkundig Museum
de foto werd gemaakt door Else Madelon Hooykaas

S A D D H A R M A

TIJDSCHRIFT STICHTING NEDERLANDS BOEDDHISTISCH CENTRUM

7e jaargang 3e aflevering juni 1974

Redactie-adres: Bornsestraat 61 - Hengelo (O.)
Secretariaat Stichting: Storm van 's Gravesandeweg 75, Wassenaar.
Postgiro: 152 00 22, t.n.v. de penningmeester van de Stichting Nederlands Boeddhistisch Centrum, Bornsestraat 61 - Hengelo (O.).
Min. donatie 1974 ƒ 25,-- (echtpaar ƒ 35,--; studerenden ƒ 15,--).

MEDEDELINGEN VAN HET BESTUUR.

Het bestuur is voornemens in het weekend van 12 en 13 oktober a.s., opnieuw in Centrum Hyde Park te Driebergen, de najaarsbijeenkomst te doen plaatsvinden. Het (voorlopige) programma behelst een lezing over Zen als toelichting bij dia's van Zenkloosters door de heer E. Bruin op zaterdagavond; zondag gezamenlijke meditatie en een toespraak door de monnik Phra. Agga Jinamitta (die goed Nederlands spreekt); en zondagmiddag gespreksgroepen over het thema "Boeddhisme in ons dagelijks leven". In een korte inleiding door een der bestuursleden zal getracht worden enkele vragen over dit onderwerp te formuleren. Een slotbespreking over het wel en wee der Stichting zal de bijeenkomst besluiten.
Met dit programma hoopt het bestuur voldoende ruimte over te laten voor onderlinge gesprekken. Mochten er onder de donateurs nog speciale wensen leven t.o.v. de bijeenkomst, dan zullen wij deze gaarne vernemen. De kosten zullen ƒ 30,-- p.p. bedragen (ƒ 25,-- voor studenten, ƒ 35,-- voor introducés).

De financiële situatie van de Stichting is momenteel enigszins zorgelijk. Daarbij is er zoveel dat wij zou-

den willen doen, maar waar we bij gebrek aan middelen van moeten afzien. O.m. zouden wij weer een paar brochures willen uitgeven om zó aan het boeddhisme in Nederland meer bekendheid te geven.
Het is daarom dat extra giften door onze donateurs bijzonder op prijs zouden worden gesteld. Wij maken u erop attent dat het mogelijk is dat er fiscale faciliteiten voor u uit voortvloeien. Zodra het totaal van giften 1 % van het inkomen overschrijdt, is de totaalsom aftrekbaar voor de belasting. Ook giften aan ons Centrum vallen onder deze bepaling.

BOEDDHISTISCHE ACTIVITEITEN.

Er komt (of is reeds) weer een boeddhistische geestelijke in Nederland. De Buddha Dhammastichting in Amsterdam is erin geslaagd een monnik aan te trekken voor een permanent verblijf in ons land. Het is Phra.Agga Jinamitta, een monnik die het Nederlands goed beheerst. Zijn werkterrein zal vnl. liggen in het centrum "Het Gras" in de Joh. Vermeerstraat in Amsterdam. Zoals wij hierboven reeds mededeelden, hopen wij dat de eerwaarde onze gast zal zijn tijdens de herfstbijeenkomst.

Van de heer Fr. Horbach, p/a M.S. Johanna, Keizersgracht 761, Amsterdam, bereikte ons het bericht dat hijzelf, samen met enige geestverwanten, het eerste kooprecht heeft verworven van de boerderij "Uelenspieghel" te Uffelte (Drente).
Hij heeft het plan hier een meditatiecentrum op te richten, maar heeft momenteel nog niet de financiële mogelijkheden om tot de feitelijke aankoop over te gaan.
Ten gevolge hiervan heeft hij onze hulp ingeroepen, maar uiteraard kunnen ook wij weinig doen. Toch ligt hier misschien een unieke kans. Indien de 100 jaar oude boerderij, die in een prachtige omgeving ligt, bewoond zou worden door de groep die nu voor de koop opteert, zou het voor alle anderen hier te lande

(vervolg pag. 9)

IETS OVER HET BOEDDHISME IN DE SOVJET-UNIE

De bron van de inlichtingen over de Sovjet-Unie is een publikatie "Dokumentation" No. 1 1973 "Die Situation des Buddhismus in der USSR; Herausgeber Friedrich Fenzl, BGJ/E -Austria, Meriansgasse 29/4/52 A-5020 Salzburg -, aldaar te verkrijgen voor twee internationale antwoordcoupons der posterijen. Hieraan ontlenen wij het volgende:

Proces tegen boeddhistische intellectuelen in de Sovjet Unie. In Ulan-Ude, de hoofdstad van de Burjatische Autonome Soc. Sovj. Republiek, vond tussen 18 en 25 dec. 1972 een proces plaats tegen de sovjet-boeddhisten B.D. Dandaron en zijn medestanders.
Dandaron (geboren 1914) was al tweemaal veroordeeld tijdens het Stalin-bewind (1937 en 1948), maar was later gerehabiliteerd. Hij was medewerker van het boerjatische Instituut voor Sociale Wetenschappen, verbonden aan de Siberische Academie der Wetenschappen. Hij werd in 1972 veroordeeld tot vijf jaar gevangenschap en verbeurdverklaring van zijn gehele vermogen. Deze straftijd moet hij in een berucht concentratiekamp doorbrengen. Vier van zijn leerlingen en medewerkers werden op grond van een medische verklaring psychisch ziek verklaard en in een psychiatrische inrichting opgesloten. Dandaron werd ervan beschuldigd een geheime boeddhistische sekte te hebben opgericht, en zijn medewerkers (acht in getal) waren ook daarvan lid. Zij zouden bij zich aan huis, in Leningrad, Tartu, Ulan-Ude en Kisjinga, religieuze plechtigheden hebben voltrokken (sogsjod), zelfs met bloedige offeranden. De leerlingen zouden hun leraar als "god" beschouwen, en hem onvoorwaardelijke gehoorzaamheid verschuldigd zijn. Daarom zouden zij bereid zijn "alles te vernietigen, wat de boeddhistische leer tegenwerkt". De leden werden zo beschuldigd van anti-sovjet-activiteiten, contacten met het buitenland en met het "internationale zionisme"-(!).

De lezer mag aannemen, dat deze "aanklacht", dit "proces" en deze "veroordeling" geschieden volgens een vast schema, dat regelmatig wordt toegepast in de Sovjet-Unie.
Het opsluiten van mensen in gestichten was óók in het tsaristische Rusland niet onbekend, maar werd nooit zo stelselmatig toegepast als nu. De slachtoffers van dit regime zijn de lezers via dag- en weekbladen wel bekend; o.a. de naam van generaal Grigorenko is in dit verband ook via de radionieuwsdienst in de loop van 1973 en 1974 herhaaldelijk genoemd.
Laten wij van het persoonlijk lijden van de slachtoffers - van wie wij ongetwijfeld slechts een klein deel kennen - overgaan tot het beschouwen van de beginselen, die aan dit alles ten grondslag liggen.
In de grondwet van de USSR is de vrijheid van godsdienst, alsmede de vrijheid van atheïstische stromingen gewaarborgd. Wanneer wij de belachelijke "aanklacht" tegen Dandaron beschouwen, dan ziet het er echter naar uit dat deze "vrijheid" van de religie maar schijn is. Dit is niet het geval omdat de woorden van de grondwet van de Sovjet-Unie bewust boerenbedrog zijn. Maar het marxisme in het algemeen kan de vragen, die aan de religie en aan godloze wereldbeschouwingen zoals het boeddhisme er één is, ten grondslag liggen, niet als werkelijk erkennen. Dit begon al bij Marx zelf, en het werkt door bij alle wereldbeschouwingen die zich marxistisch of marxistisch-leninistisch noemen.
Laten wij hier eerst Marx zelf aan het woord. Hij is in een (denkbeeldig) gesprek gewikkeld met een denker, die op metafysische vragen wil ingaan, en die de vraag "wie of wat is een mens, d.w.z., wie ben ik" blijft stellen. Hierop gaat Marx in met de woorden: "Voor de socialistische mens is de gehele wereldgeschiedenis niet meer dan de voortbrenging van de mens door menselijke arbeid, doordat de natuur aan de mens dienstbaar wordt - en dit is het enige bewijs van zijn geboorte. ... Hiermee is de vraag naar een vreemd wezen, een wezen boven de natuur uit gaande, vrijwel onmogelijk geworden." Dat wil dan zoveel zeggen, dat Marx (Die Frühschriften, Stuttgart 1964, pag. 247/8) meent, dat de geest of het verstand van de mens zó te conditioneren is, dat lastige religieuze en metafy-

sisc[illegible] vragen onmogelijk worden. Deze hoop[illegible] mens eens zó te manipuleren wordt echter gelogenstraft door de werkelijkheid. In de Boerjaten-republiek, die ongetwijfeld economisch volkomen veranderd en ontwikkeld is, worden klaarblijkelijk die vragen nog steeds gesteld - volkomen in strijd met de marxistische theorie! Lieden die nog op deze vóór-socialistische wijze denken, kunnen hoogstens enige tijd geduld worden in beperkte vrijheid, zonder hun ideeën te mogen uitdragen. Van tijd tot tijd worden er dan onder verschillende voorwendselen processen georganiseerd, waarbij tegenstrijdige zaken aan de beklaagden worden verweten - hier o.a. zionisme èn boeddhisme!

Het genoemde aantal boeddhisten verschilt al naar de bron en status van degenen die informatie hierover moeten verwerken.

Zo vertelde de Russische lama Sjaparof in Saigon dat er zeven miljoen boeddhisten in de SU waren; van anderen hoort men: plm. 500.000 boeddhisten en plm. 300 lama-monniken. In 1945 werd bij de hoofdstad Ulan Ude het Ivolginski Dazan (dazan = klooster) gebouwd, en met weet ook nog te vertellen van een klooster met tempel in Tsjita en één bij Astrakan (in het gebied van de Kalmukken).

Het ligt voor de hand te denken,dat sinds de belangstelling voor de parapsychologie in de Sovjet-Unie groeit, er ook belangstelling zal ontwaken voor de "siddhis" van de meditatieve weg van sommige lama's; immers "siddhis" van gedachteoverbrenging zijn dienstbaar te maken als middel tot telecommunicatie.

Aan de andere kant kan men in de officiële atheïstische pers beschrijvingen lezen van kolchose-boeren, die op hun huis naast televisie-antennes ook masten met gebedsformulieren hebben... Daar wordt dan bij gezegd, dat de jongere generatie gelukkig verder van al dat bijgeloof af staat. (Voor hen die Russisch lezen: "Voprosy Ateizma" (1969); de titel van het artikel: "Sovremennyj Lamaizm").

In de vorige eeuw bestonden er, naar Russische vrijmetselaren mij verteld hebben, banden tussen mystiekaangelegde leden der loges en lama's (rechtstreeks

met Tibet. In de eerste jaren van deze eeuw heeft een Litauer, Karlis Tennissons, met de zegen van de Dalai Lama in het westen van het Russische rijk het boeddhisme verbreid. In 1915 werd er te St. Petersburg (nu Leningrad) een grote tempel gebouwd, die er nu nog verlaten staat. Na de revolutie moest Tennissons vluchten; hij is op 92-jarige leeftijd in 1962 in Birma gestorven.
De boeddhistische Kalmukken werden tijdens de tweede wereldoorlog naar Siberië gedeporteerd; genoemde generaal Grigorenko heeft zich voor hun terugkeer ingespannen - met bovenvermeld gevolg.
Soms zijn zelfs wetenschapsmensen op het gebied van boeddhologie en tibetologie niet veilig; in dit verhaal noemen wij de namen van mevr. O.F. Wolkowa, sanskritiste, prof. Pjatigorski, specialist op het gebied van de boeddhistische filosofie en J.M. Panlianowitsj, de schrijver van o.a. een Tibetaanse grammatica. Zij werden gearresteerd en op beledigende wijze verhoord. Deze en nog meer inlichtingen kan de lezer vinden in bovengenoemde "Dokumentation" en de daar genoemde bronnen.

Henk Dubbink.

Entering the Path of Enlightenment, the Bodhicaryâvatâra of Sândideva, translated and with an Introduction and Glossary by Marion L. Matics, New York 1970, paperback, 318 blz. prijs £ 1.50.

"The first complete translation into English of the great classic of Mahâyâna Buddhism, comparable to the 'Dhammapada' and 'The Imitation of Christ' in its compassion, insight and heroïc aspiration". Deze woorden geven de lezer een goede indruk van het werk van Sântideva, die in het begin van de achtste eeuw van onze jaartelling leefde en tot de mâdhyamika-prâsanga school van het noordelijk boeddhisme behoorde. Van hem is niet méér bekend dan dat hij nog een tweede werk schreef, "Overzicht van de Leer". Laatstgenoemd werk geeft de "theologische" basis en achtergrond voor het nu in vertaling verschenen dichtwerk, dat van meer devotionele en meditatieve aard is.
De titel bestaat uit drie woorden, die de meesten van ons niet geheel onbekend zijn. "Bodhi" betekent "verlichting", "volmaakt inzicht" - de specifieke eigenschap van de ontwaakte mens. "Carya" betekent "levenswandel", "weg". De beide woorden tezamen duiden dus het "Pad" aan van het boeddhisme en wel dàt "pad" dat niet tot het "doel" zonder meer leidt, maar naar "zelf-opoffering". (Het pad dat door mahâyâna-aanhangers vereenzelvigd wordt met het zuidelijke of hînayâna-boeddhisme, leidt tot de status van pratyeka-boeddha, die zèlf de vruchten van rust en bevrijding geniet).
Het derde deel van de titel, het woord "avatâra" betekent "het binnengaan". Het woord wordt buiten het boeddhisme ook gebruikt om de "nederdaling" van een god, zoals Visjnoe, aan te duiden. Het sanskrit van de titel als geheel laat twee vertalingen toe. In de eerste plaats, zoals Matics doet: "het betreden van het pad van verlichting"; hierbij wordt dan de mens (U en ik) verondersteld het pad te "betreden". Er is ook een vertaling mogelijk als: "het begin (avatâra) van de manifestatie (carya) van de verlichting

(bodhi). In dat geval komt er dus iets als een "genade" tot de mens, wordt er voor hem een pad geopend.

Welnu, wanneer de leerling zich gegrepen voelt door de werkingen van de "verlichting", dan kiest hij bewust voor het bodhisattva-pad en "betreedt" dat. Het gedicht van Sântideva wil de lezer onderrichten welke stappen hij moet doen om een bodhisattva te worden. De kracht die de mens tot bodhisattva maakt, zit diep in hem verborgen (vs. 55, vs. 32). De dichter wil zijn lezer de morele, devotionele en mentale "technieken" leren, die nodig zijn voor deze wedergeboorte.

In de uitmuntende inleiding, die Matics geeft (blz. 13 tot en met 140) komt er véél zeer uitvoerig aan de orde. Alleen deze inleiding al maakt het boekje een "must" voor ieder, die zich met de mystieke zijde van het boeddhisme wil bezighouden. Als voorbeeld willen wij iets van de tweede praktische toepassing van "Dhyâna" geven, door Matics genoemd "Het wisselen van de ander en het zelf" (blz. 96/105). Deze verwisseling is niet zo moeilijk (zo lezen wij op blz. 96), wanneer men slechts op drie punten duidelijkheid heeft. Ten eerste is er geen "zelf"; het "zelf" is niets meer dan een gedachte ("denkgewoonte"). Verder de gedachte dat het eigen lichaam en alle psychische zaken ermee verbonden even ver van ons ware belang zijn verwijderd als het lichaam van wie-dan-ook, zodat de verwisseling van het éne voor het andere (in gedachte) principieel juist is. In de derde plaats gaat men inzien, dat deze verwisseling ook gewenst is, omdat men zichzelf kan zien als een verzameling van dwalingen, en er in de anderen méér goede kwaliteiten zijn, dan men bij zichzelf waarneemt. Een volgroeide "bodhisattva" vereenzelvigt zich volkomen met die "ander", en wij aspirant-bodhisattvas dienen dit goed en serieus te "oefenen".

Wanneer een lezer deze en de andere overwegingen van Sântideva bestudeert en tot zich laat komen als waardevolle aanwijzingen bij het leiden van eigen spiritueel leven, dan zal hij èn in de inleiding van Matics, èn in de woorden van Sântideva zelf

ze[illegible] veel steun vinden
Rest nog te vermelden, dat het boek tot stand is gekomen met de hulp van bekende boeddhologen, zoals Conze en Suzuki, terwijl ook in de USA verblijvende tibetanen (lama's in Labsum Shedrub Ling, het lamaïstisch-boeddhistische klooster in de USA) de vertaler bijgestaan hebben. Sântideva schildert een weg van mededogen (wanneer men het ouderwetse woord prefereert) of beter: van solidariteit en zelf-opoffering; hij beperkt zich niet tot de mensheid, maar wil allen en alles wat lijdt omvatten. Iedere vorm van leven is een broeder, en ieder levend wezen een uitdaging om zachtheid en liefde aan de dag te leggen.

Henk Dubbink.

(vervolg pag. 2)

kunnen openstaan tegen een paying guest-vergoeding. Zijn er onder ons die voor dit belangrijke doel een geldelijke lening willen aanbieden of een bedrag schenken voor (bv.) het recht van jaarlijks enkele weken gratis verblijf in de boerderij?
Nadere informatie kunt u inwinnen bij de heer Horbach (adres zie pag. 2). Wij hopen hartelijk dat hij menige reactie ontvangen mag.

WAAROM EIGENLIJK DIT SOORT DIALOOG?

"Allerwegen", het orgaan van de Nederlandse Zendingsraad, heeft onlangs een cahier uitgegeven dat gewijd is aan het boeddhisme. "Waarom eigenlijk niet het boeddhisme" is de titel van dit werkje, dat wij ter bespreking ontvingen. Het is geschreven door ds Th.B. W.G. Gramberg.
Naar hij ons meedeelt, lag van '52-'60, dus 8 jaar lang, het arbeidsveld (zendingsterrein) van ds Gramberg in Kandy op Ceylon. Hij is derhalve van zeer dichtbij met het boeddhisme vertrouwd geworden. Ook is het boekje met ernst en goede wil geschreven en gewetensvol voorbereid: er zijn twee pagina's geraadpleegde literatuur aan de uitgave toegevoegd.
Voor een boeddhist is het een merkwaardige ervaring te zien hoe een christen zijn medechristenen met de boeddhistische leer laat kennismaken. Wat nodig is, zegt de schrijver, is een rustige dialoog met het boeddhisme, waarvan hij de aantrekkingskracht die het heeft ook voor het westen, zeker niet onderschat. Hij heeft het concilie in Rangoon (1954-56) meegemaakt, waarbij Birma de V.S. en Ceylon Duitsland als zendingsterrein kregen toegewezen. Kort daarna een conferentie van predikanten in Berlijn bijwonend, was hij ontsteld over de luchthartigheid waarmee men aldaar het "gevaar" dat van boeddhistische zijde het christendom zou bedreigen, onderschatte.
Na de inleiding (waaruit bovenstaande opmerkingen) volgt een hoofdstuk over de leer van de Boeddha in de theravâda. Behoudens enkele kleine bezwaren die ik heb (bv. het boek van Sir Edwin Arnold is tè gedateerd om er zo uitvoerig uit te citeren), ben ik zeer gelukkig met de wijze waarop hier de boeddhistische leer zowel kernachtig als glashelder wordt gepresenteerd.
Bij het tweede hoofdstuk, dat de persoon van de Boeddha behandelt, moet ik echter al enige kanttekeningen plaatsen. Het legendarische geboorteverhaal wordt verteld, uitlopend in de vraag of dit ooit een alternatief zou kunnen worden van Lukas 1 en 2. Het is natuurlijk een retorische vraag, en ook voor een niet-

chr en is het antwoord wel duidelijk. H geboorteverhaal van Jezus is een van de mooiste uit de wereldliteratuur, maar behalve dat het er niet om gaat wie de mooiste vertellingen heeft, is de vergelijking ook niet reëel: het leven van de Boeddha verhalend, zijn het zeker niet de mooiste en nog minder de veelzeggendste momenten die ds Gramberg voor zijn presentatie uitkiest. Er is over de Boeddha ook een ander en heel wat indrukwekkender levensverhaal te schrijven, dat voor dat van het N.T. niet zou onderdoen. Iets dergelijks is er ook aan de hand met zijn tekening van de mens die de Boeddha was. Hij benadert de figuur met respect, en een wat nadrukkelijke waardering. Dat kan ook moeilijk anders als men zich bereid verklaart in dialoog te treden met een andere wereldgodsdienst. Maar het vreemde is: voor òns gevoel is het er allemaal net naast. Het stamt te duidelijk van een buitenstaander, van iemand die - al vóór de kennismaking overtuigd van het superieure van Jezus - als het er op aan komt zich voor het boeddhisme gesloten houdt. Zo heeft alles wat gezegd wordt, een ondertoon van: een hoogstaand mens, ja, dàt was de Boeddha wel....., en bij ons komt dat als profaan over. Als dan nog een paar anecdoten volgen, die bedoeld zijn om iets minderwaardigs van de Boeddha (zijn zg. scherpe tong) in het licht te stellen, waarna het hoofdstuk eindigt met een citaat waarin de Boeddha geëerd wordt met gelijktijdige tenachterstelling bij de persoon van Jezus, dan vervalst het subjectieve standpunt het hele perspectief. De welwillende toon van ds Gramberg krijgt hier iets kwetsends. En dan: ook Jezus schuwde krachtige uitspraken over zijn medemensen niet; hij gebruikte zelfs krassere termen, zoals "adderengebroed."

Vervolgens wordt een beschouwing aan de Orde gewijd. Ik doe daar liever het zwijgen toe, ik ken het verre oosten niet uit eigen ervaring. Maar zeker is dat de schommel van de historie op en neer gaat en dat het geen pas geeft te oordelen over een religie op grond van wat mensen er in één historische tijd (welke ook het heden is) van maken. Zullen we recht spreken over het christendom op grond van inquisitie, beeldenstorm, J.Pzn. Coen en de slavenhandel? (al

is het natuurlijk niet zo dat ds Gramberg beweert dat zulke erge dingen op 't ogenblik in het verre oosten zouden gebeuren!).
Ook het mahâyâna en zen-boeddhisme krijgen nog even aandacht. Frappant acht de schrijver de gelijkenis tussen de Jodo-Shin secte en het christendom. Over het algemeen worden met kennis van zaken rake en duidelijke samenvattingen gegeven.
En dan komt het slothoofdstuk: In dialoog met de boeddhist. Dat kan natuurlijk niet ècht, want het blijft een tweespraak van ds Gramberg met zichzelf. Hij stelt de boeddhist drie vragen vanuit de bijbel: over karma, de hartstocht voor het leven en de overwinning van het lijden. Echter, niet een boeddhist, maar de schrijver zèlf geeft, eveneens vanuit de bijbel, ook de antwoorden, - en dan raken we verzeild in de mythologie. Het boekje besluit met nogmaals een anecdote. Op de opmerking van een boeddhistische monnik (tijdens een samenkomst met ds Gramberg) dat Jezus toch niet Gods Zoon kon zijn omdat hij aan het kruis uitriep: Mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten? - volgde van de zijde van ds Gramberg een m.i. zeer gezochte verklaring. De monnik neemt deze in ontvangst met een hoffelijk: "Laten wij verdraagzaam zijn, vader Gramberg". En dan eindigt de schrijver: "Inderdaad, eerwaarde, zei ik. Mijn meester heeft me nog meer geleerd. Laten we elkaar liefhebben. - En met dit als laatste woord zijn we uit elkaar gegaan".
De christen het laatste woord en het verhevenste.
Ik twijfel beslist niét aan de goede bedoelingen van ds Gramberg, maar er moet me hier toch iets van het hart: met recht en reden heeft het boeddhisme de naam verdraagzamer te zijn dan het christendom! Het kan zich ook eerder veroorloven het te zijn, omdat het berust op filosofische grondslag. Het (orthodoxe) christendom daarentegen kàn niet verdraagzaam zijn in de volle zin van het woord zonder de eigen grondslagen te ondergraven.

Is dit boekje wel zo'n eerlijke poging tot dialoog als het (en dat toch in oprechtheid) pretendeert te zijn? Kàn het dat zelfs wel zijn, geschreven voor

de Nederlandse Zendingsraad? De vraag kwam bij mij op hoe het christendom er zou komen uit te zien, als een gelovige boeddhist uit het verre oosten het zou schetsen voor zijn medeboeddhisten, daarbij de vraag opwerpend of het een alternatief kan zijn. Dit boekje lezende realiseerde ik mij dat ik een spiegelboekje (als het ware) zou kunnen schrijven waarin dezelfde gegevens tot precies tegengestelde conclusies zouden voeren. Het kan niet uitblijven of een uitgave als deze (en wellicht ook deze reactie van mij erop) moet koren op de molen van agnostici en sceptici zijn!

Iets objectiefs zou als een soort balans alleen tot stand kunnen komen indien in één uitgave beide richtingen aan het woord kwamen, zoals het geval is bij een echte dialoog. Ook dan zou men elkaar niet overtuigen, maar de lezer zou tenminste een keuze kunnen doen in overeenstemming met zijn eigen levensgevoel en aard. Er zou dan ook niet gesproken kunnen worden van "gevaar" dat van de andere religie zou dreigen of van een "beschamende zaak", omdat een christelijke enclave in boeddhistisch gebied zo is ingekrompen. Uitlatingen als deze verraden zonder dat schrijver zich hiervan rekenschap gaf, meer wil tot macht dan zoeken naar waarheid. Men hééft de waarheid, en wil de zegen daarvan verbreiden; zonder zich in alle ernst de vraag te stellen of een ander met zíjn waarheid misschien niet precies even gelukkig is. En even ver. En even rijk.

Tonny K.-Sch.

KORT OVERZICHT TIJDSCHRIFTEN.

World Buddhism 153/3 Dutugemunu str., Nugegoda, Sri Lanka. Afl. febr. 1974. In dit nummer o.m. een artikel over "Buddhism and Theory of Evolution" door Amarasiri Weeraratne en een vervolg-artikel "Reasons to Believe in Rebirth" door Nârada Mahâthera. Het laatste is een fragment uit een nieuw boek van Nârada: "The Buddha and His Teachings", dat in de kolom Book Reviews besproken wordt. Het fragment is zo bijzonder mooi en zozeer getuigend ook van een grote westerse eruditie (de prachtigste gedichten uit de Engelse literatuur worden geciteerd), dat dit in combinatie met de uitgebreide kennis van het boeddhisme èn de gedrevenheid die Nârada eigen is, wel een buitengewoon boek moet hebben voortgebracht. We moesten het maar gauw in het Nederlands vertalen!

The Middle Way, 58 Eccleston Sq. S.W.I. Londen. Afl. mei '74. Opvallend vonden wij in deze afl. een beschouwing over "Truth and the Seventh Step" door Marie B. Byles. Het artikel gaat dus over de "juiste waakzaamheid", maar het bijzondere ervan is de kenschetsing van de subjectiviteit als het punt zero: het nulpunt, vanwaaruit de objecten gemeten worden en opgebouwd. "Metaphysically, such a 'point' is 'no-point', and physically it is used to represent '0' in relative terminology. '0' or Zero, therefore, is the recognised and established physical basis of manifestation, whereof three-dimensional phenomenal extension is composed."
Verrassend was voorts een kort stukje, niet meer dan een paar aantekeningen, van Julie Trott over "Nostalgie". Nostalgie, heimwee (naar het verleden, dus: hangen aan onze herinneringen), noemt zij het laatste wapen van het ego, des te gevaarlijker omdat het nauwelijks wordt opgemerkt. Nostalgie is een pijn die gescherpt wordt door iets stekends, door "poignancy", en "poignancy is caused by the individual's need to be unique, a need in direct opposition to the blissful unity of enlightened minds". Daarom is er mis-

schien een weg om dit laatste wapen tegen het ego zèlf te keren. Het moet mogelijk zijn nostalgie in een ander licht te zien, door te refereren aan het traditionele christelijke beeld van sterren als gaatjes in de hemelgrond. "Could our precious memories be regarded not as products of Samsara, but as flickering glimpses of qualities inseparable from Nirvana?"

EEN PAAR CITATEN.

Mystics like Milarepa made no difference between this and the other lives, -regarding them all as one:

"accustomed, as I've been to meditating on
this life and the future life as one,
I have forgot the dread of birth and death".

One might even go one step further and regard one's own life and the lives of others, including those who lived before as well as those who will live after us, as one. In this vision the materialist with his theory of our common ancestry and heredity and the idealist with the most world-embracing views might meet each other.

Life knows no absolute units but only centres of relation, continuous processes of unification, because Reality cannot be broken up into bits; therefore each of its phases is related to the others thus excluding the extremes of complete identity or non-identity.

(Anagarika B. Govinda)

In the unity of self-less outgoing to the world with the practice of meditation is a profound analogy of the identity of Samsara and Nirvana.

Meditation implies withdrawal in order to return.

(Philip Barford)

SADDHARMA

is een uitgave van de Stichting Nederlands Buddhistisch Centrum

de Stichting werd opgericht op 8 november 1967

haar doelstelling is:
de studie van de beginselen van het buddhisme te bevorderen en de praktische toepassing van deze beginselen aan te moedigen

de Stichting is geen religieus genootschap maar wil helpen diegenen te verenigen — welke levensovertuiging of geloof zij ook aanhangen — die op enigerlei wijze in het buddhisme belang stellen of zich daarbij betrokken voelen

iedereen, ook organisaties of instellingen, kunnen als begunstiger aan de Stichting steun verlenen

het contact-adres van de Stichting is dat van de redactie van Saddharma; dit adres is op de eerste bladzijde van dit tijdschrift vermeld

begunstigers ontvangen regelmatig, tenminste vijf maal per jaar, de afleveringen van Saddharma
zij hebben tevens het recht deel te nemen aan de landelijke bijeenkomsten, die een- of tweemaal per jaar gehouden worden

